

Відгук офіційного опонента

на дисертаційне дослідження Рудня Дениса Миколайовича «Лівий рух в політичній системі сучасної України», подане на здобуття наукового ступеня кандидата політичних наук за спеціальністю 23.00.02 – політичні інститути та процеси

Дисертаційна робота Рудня Дениса Миколайовича присвячена лівому руху в політичній системі сучасної України.

В останні роки науковцями недостатньо приділялася увага саме цьому ідеологічному спектру політичної системи, що обумовлено низькою підтримкою лівих в суспільстві, дискредитацією інститутів лівого руху, перемогою праволіберальних політичних сил на виборах. У той же час в українському суспільстві існує певний запит на принципи справедливості, свободи, солідарності та демократії, які є основними для лівого руху, а це, в свою чергу, підтверджує актуальність обраної теми.

Вивчення періоду формування та розвитку лівого руху України займає важливе місце в політичній науці. Маючи своє представництво у законодавчій та виконавчій владі, ліві партії за час незалежності маргіналізувалися та втратили підтримку електорату.

Науковий інтерес представляє процес об'єднання політичних партій лівого руху України, який вважався його учасниками єдиним шляхом до повернення довіри виборців.

Вважаю, що основні наукові результати дисертаційної праці свідчать про самостійність авторського підходу до визначення, постановки та розв'язання проблемних питань, вагомість і наукову значимість проведеного дослідження та його підсумків. Основні наукові і практичні результати дисертації полягають у наступному.

По-перше, автор проаналізував участь політичних партій лівого руху України у виборах народних депутатів України 2014 року, Президента України 2014 року, органів місцевого самоврядування 2015 року, виокремив причини отриманих результатів та дослідив процеси, які відбувалися в

лівому русі в міжвиборчий період.

По-друге, автором ґрунтовно досліджено та критично проаналізовано процес та результати об'єднання партій лівого руху України, зокрема діяльність Блоку лівих та лівоцентристських сил у 2010 році та створення об'єднаних партій на базі партії «Справедливість» і СПУ в 2011 році.

По-третє, досить ґрунтовно проаналізовано участь лівих сил України в політичній кризі 2013-2014 років та встановлено, що роль інститутів лівого руху в Євромайдані була незначною.

По-четверте, автор довів наявність системних кризових явищ у лівому русі України, які характеризуються різким падінням електоральної підтримки політичних партій лівого руху, дискредитацією лівої ідеологічної течії, втратою представництва в законодавчій і виконавчій владі та важелів впливу на політичні процеси.

По-п'яте, дисертант запропонував шляхи оновлення лівого руху в Україні, які полягають в перебудові організаційної, адміністративної, ідеологічної та медійної роботи.

По-шосте, не викликають заперечень обрані дисертантом методи та методологія дослідження, перш за все, компаративістський та структурно-функціональний. Вміння оперувати основними методами дослідницької роботи дозволило дисертанту здійснити свій посильний внесок у наукову розробку складної політологічної проблеми.

Високий науковий рівень опрацювання обраної проблематики підтверджує обсяг та різноманітність джерельної бази дослідження. Залучення широкого спектру наукових та аналітичних розробок дозволило осiąгнути широкий діапазон поглядів, уявлень та бачень, які поширені у політологічній науці щодо лівого руху.

Окремо слід відзначити ґрунтовний понятійно-категоріальний апарат дослідження, логічний виклад авторських аргументів, наукову манеру написання, що є вагомим показником наукової кваліфікації дисертанта.

Зроблені автором висновки і узагальнення є достовірними, ґрунтовними і аргументованими. Основні положення і висновки дисертації знайшли відбиття в 6 наукових публікаціях у провідних фахових виданнях з політичних наук, зарубіжних наукових виданнях, а також у виданнях, що входять до наукометричних баз.

Примітно, що наукові результати дослідження були належним чином апробовані на міжнародних наукових, науково-теоретичних та науково-практических конференціях, а також в рамках комплексної науково-дослідницької роботи Чорноморського національного університету імені Петра Могили, зокрема «Методологічні основи і практичні аспекти трансформації політичних систем в умовах глобальних і регіональних змін» (№ держреєстрації – 0116U000002).

Отже, дисертаційна робота Д. М. Рудня виконана на високому науковому рівні і є нетривіальним, цілісним дослідженням, позначенім високим ступенем науковості та новизни академічної роботи. Автореферат належним чином викладає основні положення змісту дисертації.

Відзначаючи безперечні вагомі наукові й методологічні здобутки дисертанта, вважаємо за необхідне висловити свої зауваження та побажання.

По-перше, в науковій новизні Ви зазначаєте, що «удосконалено основні підходи до ролі лідера в лівому русі України», але в підрозділі 3.1. «Роль політичних лідерів у створенні та функціонуванні лівого руху в Україні» ці підходи не визначені, натомість здійснений узагальнюючий аналіз діяльності лідерів лівих сил, їх біографічні дані протягом вказаного хронологічними рамками періоду. Тому вважаю, що потребує уточнення, які саме підходи автор удосконалив.

По-друге, в вищезгаданому підрозділі Ви зазначаєте, що «Передбачувано, що лідером політичної партії лівого руху може бути людина, яка знайде підтримку олігархів чи крупного бізнесу, або, навпаки, фінансово-промислові групи фінансуватимуть проект лівої партії», таким чином, виникає потреба в авторському уточненні, а саме: варіант – запит

суспільства на ліву ідеологію та сучасного активного лівого лідера виключається автором дисертаційного дослідження?

По-третє, вважаю за доцільне аби автор в своєму дослідженні розглянув не лише міжнародну співпрацю лівих політичних сил в Україні, але і проаналізував досвід діяльності сучасних лівих сил в Європі та виокремив позитивний досвід їх діяльності для України. До прикладу ліві сили в таких країнах як Греція, Іспанія, Литва, Німеччина, Швеція та ін., представлені у Європейському парламенті 2014-2019 р.р. і мають підтримку в своїх державах.

По-четверте, і в авторефераті, і в дисертації Ви вказуєте, що «налагодження тісних зв'язків з міжнародними лівими організаціями можливо за умови відновлення електоральних позицій партій лівого руху в Україні, входження їх до парламенту або виконавчої гілки влади». Виникає запитання, чому саме участь у діяльності парламенту або виконавчої влади передбачає налагодження зв'язків з міжнародними лівими організаціями? В чому автор простежує цей взаємозв'язок? Є приклади багатьох політичних сил в Україні, які в незалежності від участі у парламентській діяльності або у виконавчій владі, здійснюють активну міжнародну діяльність. До прикладу Партія Зелених України, яка є засновницею Європейської партії Зелених і наразі продовжує тісну міжнародну співпрацю.

Зазначені недоліки не впливають на головні теоретичні та практичні результати дисертації.

Дисертація Рудня Дениса Миколайовича «Лівий рух в політичній системі сучасної України» є помітною науково-дослідною працею, виконана автором самостійно на високому науковому та теоретичному рівні. Отримані дисертантом результати достовірні, висновки обґрунтовані. Переконливо сформульовані основні положення новизни показують, з одного боку, своєрідність визначених завдань дослідження, а з іншого – оригінальність методів їх розв'язання, які пропонуються й використовуються в роботі. Новими й науково обґрунтованими є висновки, до яких приходить автор.

Всі положення дисертації, а також концептуальні висновки, які містять стислий виклад результатів дослідження, всебічно і глибоко викладені в авторефераті. Загалом, автореферат виконаний відповідно до вимог та містить стислий виклад дисертаційного дослідження.

Зроблені у відгуку зауваження та побажання не можуть суттєво вплинути на загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження.

Таким чином, за змістом, науковою значимістю, обсягом, рівнем оформлення дисертаційна робота Рудня Дениса Миколайовича «Лівий рух в політичній системі сучасної України» відповідає п. 11 та п. 13 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету міністрів України № 567 від 24 липня 2013 року, які висуваються до кандидатських дисертацій, а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата політичних наук за спеціальністю 23.00.02 – політичні інститути та процеси.

Офіційний опонент:

кандидат політичних наук, доцент, доцент
кафедри політичних наук і права
Державного закладу «Південноукраїнський
національний педагогічний університет
ім. К. Д. Ушинського»

С. І. Ростецька

